

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 zjutraj, ob ponedeljkih ob 8 dopoldne.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Vsi dopisi morajo biti poslani na uradno pošto, ne pa na prejemniško in rokopolno na se vrniti.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Stefan Godec. Lastnik: nemški list „Edinost“. — Tisk: tiskarna „Edinost“, vstopna zadruška s omejenim poročam v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20.

Telefon uredništva in uprave št. 11-37.

Naročnina za eno leto K 20.—
za pol leta 12.—
za tri mesece 8.—
za nedeljsko izdajo za eno leto 200
za pol leta 120

EDINOST

Posamezne številke „Edinosti“ se prodajajo po 6 vinarjev, zastarele številke po 10 vinarjev.

Oglašni se računajo na milimetre v širokosti ene kolone.

Cene: Oglašni trgovci in obrtniki mm po 10 vna.

Osmrtnice, zahvale, poslanice, oglašni denarnih zavodov mm po 20 vna.

Oglašni v tekstu lista do pet vrst K 5.—

vsaka nadaljnja vrsta 2.—

Mali oglašni po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev.

Oglašni sprejema inšerati oddelček „Edinosti“. Navedite in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačilo se izplačuje na upravi „Edinosti“. — Plačilo in točki se v Trstu.

Uprava in inšerati oddelček se nahajata v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Poštne oznake: Trst št. 941.632.

Poročila z avstrijsko-srbskega bojišča

Naše čete zaplenile dva srbska parnika. - Srbi razstrelili zemunski most.

Njegovo c. in kr. apostolsko Veličanstvo je najmilostneje blagovolilo izdati sledeče Najvišje lastnoročno pismo in manifest:

Ljubi grof Stürgkh!

Odločil sem se naročiti ministru za Mojo hišo in za zunanje stvari, naj kraljevi srbski vladi notificira, da je med Monarhijo in Srbijo nastopilo vojno stanje.

V tej usodopolni uri čutim potrebo obrniti se na Svoje ljubljene narode. Naročam vam torej, da obče objavite priloženi manifest.

V kopališču Ischl, dne 28. julija 1914.

Franc Jožef s. r.

Stürgkh s. r.

Mojim narodom!

Bila je Moja najiskrenejša želja, da bi leta, ki so mi usojena po milosti Božji, posvetil delom miru in da bi Svoje narode obvaroval težkih žrtv in bremen vojne.

Toda Božja previdnost je odločila drugače. Spletke sovraštva polnega nasprotja Me silijo po dolgih letih miru zagrabit za meč, da varujem čast Svoje monarhije, da branim njen ugled in njeno stališče kot sile, da varujem njeno pojesto stanje.

Z nehvaležnostjo, ki hitro pozabi, je kraljevina Srbija, ki smo jo od prvih početkov njene državne samostojnosti do najnovejšega časa Moji predniki in Jaz podpirali in pospeševali, je že pred leti nastopila pot odkriti sovražnosti zoper Avstrijsko-Ogrsko.

Ko sem po treh desetletjih blagoslovljene dela miru v Bosni in Hercegovini razširil Svoje vladarske pravice na ti deželi, je ta Moja odredba in kraljevini Srbiji, koje pravice se nikakor niso kršile, vzbudila izbruh nebrzdane strasti in najsrditejšega sovražstva. Moja vlada se je takrat poslužila lepe predprave močnejšega in je v najskrajnejši prizanesljivosti in dobrotljivosti zahtevala od Srbije samo znižanje njene vojske na mirovni stavež in obljubo, da bo v bodoče hodila pot miru in prijateljstva.

Isti duh zmernosti je vodil Mojo vlado, da se je omejila na varovanje najvažnejših življenjskih pogojev Monarhije, ko se je Srbija pred dvema letoma bojevala s turško državo. Temu vedenju se je imela Srbija v prvi vrsti zahvaliti za dosego vojnega namena.

Nada, da bode srbska kraljevina cenila potrpežljivost in ljubezen Moje vlade do miru in da bo izpolnila svojo besedo, se ni uresničila.

Vedno višje plameni sovraštvo zoper Mene in mojo rodovino, vedno bolj neprikrito se pojavlja stremenje s silo odtrgati neločljiva ozemlja avstrijsko-ogrsko.

Zločinska gornja sega čez mejo, da bi na jugovzhodu monarhije izpodkopal temelje državnega reda, da bi narod, kateremu naklanjam v očetovski ljubezni Svojo polno skrb, omajala v njegovi zvestobi do vladarske rodovine in domovine, da bi dorasčajočo mladino premotila in jo nasušila k hudodelnim dejanjem blodnosti in veleizdaje. Cela vrsta morilnih nakleпов, po načrtu pripravljena in izvršena zarota, ki se je strašno posrečila in v srce zadela Mene in Moje zveste narode, je daleč vidni krvavi sled tistih tajnih spletk, ki so se započele in vodile iz Srbije.

Ta neznanost gornja se mora ustaviti, ne prestanim izzivati Srbije se mora nastediti konec, ako se naj ohrani čast in dostojanstvo Moje monarhije neomadeževano in ako se naj ne pretresa neprenehoma njen državni, gospodarski in vojaški razvoj.

Zaman je naredila Moja vlada še zadnji poskus doseči ta cilj z mirnimi sredstvi, Srbijo pripraviti z resnim opominom, da krene na drugo pot.

Srbija je zavrnila zmerne in pravične zahteve Moje vlade in je odklonila izpolniti tisti dolžnosti, kojih izpolnjevanje je v življenju narodov in držav naravna in potrebna podlaga miru.

In tako se moram odločiti s silo orožja ustvariti neobhodno potrebna poročila, ki naj zagotovijo Mojim državam mir in notranjost in trajni mir na zunaj.

V tej resni uri se popolnoma zavedam cele dalekočnosti Svojega sklepa in Svoje odgovornosti pred Vsegamogocnim.

Preskusil in uvaževal sem vse.

Z mirno vestjo nastopam pot, ki mi jo kaže dolžnost.

Jaz zaupam Svojim narodom, ki so se v vseh viharjih vedno v složnosti in zvestobi družili okoli Mojega prestola in ki so bili za čast, velikost in moč domovine vedno pripravljeni za najhujše žrtve.

Jaz zaupam hrabri avstrijsko-ogrski vojni moči, polni požrtvovalnega navdušenja.

In jaz zaupam Vsemogočnemu, da podeli zmago Mojemu orožju.

Franc Jožef s. r.

Stürgkh s. r.

Srbi razstrelili zemunski most.

Naše čete zaplenile dva srbska parnika. DUNAJ, 29. (Kor.) Srbi se danes ob 1.30 ponoči razstrelili most med Zemunom in Beogradom. Naša infanterija in artiljerija je nato skupno z donavskimi monitormi obstreljevala srbske položaje okraj mostu. Srbi so se po kratkem boju umaknili. Naše izgube so malenkostne.

Včeraj se je posrečilo malemu oddelku pionirjev skupno z mostovnim finančno stražo, zapleniti dva srbska parnika, ki sta bila obložena z municijo in minami. Pionirji in finančne straže so po kratkem, toda hudem boju premagali po številu močnejšo srbsko ladjsko posadko, se polastili obeh parnikov in svaerne zaloge, nakan so jih odpejali z dvema donavskima parnikoma.

Vojno navdušenje v Ljubljani.

LJUBLJANA, 29. (Kor.) Vpoklicano moštvo, ki se je v navdušenjem odzvalo pozivu, je šlo včeraj zvečer, z vojaško godbo na čelu, v spremstvu oficirjev in aktivnega moštva garnizije, kakor tudi več tisoč glav broječe množice po slavnostno razsvetljenih ulicah, ki so bile tudi v zastavah, pred vladno palačo, kjer je imel podpredsednik državne zbornice, vitez Pogačnik, navdušen govor, ki ga je končal s prošnjo na deželnega predsednika, naj sporoči čustva nespremenljive zvestobe in udanosti na Najvišje mesto.

Deželni predsednik je odgovoril v vzvišenem govoru, ki ga je končal z »Živio! in Moč! klic. Ko so odšli cesarsko himno, so odšli vojniki pred spomenik Radetzkega, kjer je imel ljubljanski divizionar navduševalec nagovor na oficirje in na moštvo. Pred deželnim zborom je imel vsled obolotosti deželnega glavarja patrijotičen govor deželni odbornik dr. Lampe, pred mestnim magistratom župan dr. Ivan Tavčar. Vsi govori so bili sprejeti z udanostjo izjavo na cesarja. Po sprejedu je podelil škofski prošt v prisotnosti vse v ornatu se nahajajoče duhovščine ljubljanske, moštvo blagoslovil z Najsvetejšim. Pred tem je imel še nagovor škofski dekan; njegov govor je napravil jako globok vtisk.

Zakaj ni Avstrija podaljšala roka za ultimatum.

DUNAJ, 29. (Kor.) »Fremdenblatt« konstatira z ozirom na razmotrivanja mednarodnega časopisa, češ, da bi bilo v interesu miru jako koristno, da bi Avstrija podaljšala Srbiji rok za odgovor na njeno noto, da je Srbija že tri roke zamudila, ne da bi jih vporabila v zadovoljenje avstrijsko-ogrskoga stališča, namreč rok od sarajevskega atentata do izročitve note na dan 23. julija, potem 48urni rok za odgovor na avstrijsko-ogrsko noto in končno rok od prerusjenja diplomatskih odnošajev do včerajšnje formalne napovedi vojne.

Kazen za podruževce živil.

DUNAJ, 29. (Kor.) Ozirom na dejstvo, da se v zadnjem času opaža, da črna živila raste, kar pa nikakor ni utemeljeno glede na sedanje gospodarsko stanje, se opominja, da obče kazensko pravo gotovo obliko odnosa, ki živili kaznuje. Glasom št. 482 je trgovca, ki kupuje in prodaja blago, kateri tvori davečni prežitek, ako prikriva svoje zaloge ali ako od teh noče kupcu kaj prodati, kriv prestopa ter se v prvem in ponovnem slučaju kaznuje z denarno globo, v tretjem pa s tem, da se mu odvzame dovoljenje za obrt. Po št. 484 se tako postopanje, ako se isto zgodi za črna javnega vznemirjenja, kaznuje razven z odvzetjem obrtniškega dovoljenja s strogim zaporom od jednega do šestih mesecev.

Položicijozen glas o vojni.

DUNAJ, 28. (Kor.) »Fremdenblatt« piše: Vojna je napovedana. Za narode Avstro-Ogrske ni bilo že več dni sem nikakega dvoma več, da je neizogibna in da v poklicanci, ki hite pod zastave, gredo res v boj, da nam je sedaj res resno in da nas nič ne more več zadrževati, da rabimo orožje proti sosedu, ki je postal naš najzagrizenejši sovražnik. Ljudsko razpoloženje, ki je izbruhnilo z vsjo silo, je dalo sklep vladajočih svoje posvečenje. Ljudstvo ni poznalo ne omahovanja, ne malo-

srčnosti. Za ljudstvo je bila vojna že tu. In sedaj je dejstvo za Evropo. Evropa vidi sedaj še nekaj drugega. Vidi, da Avstro-Ogrska ni le politična in državopravna, ampak tudi ljudska celost. Vse tiste fantazije naših sovražnikov obledevajo pred silno pojavo naše notranje življenske sile, pred vuharnim soglasjem čustev Avstro-Ogrske, ki se je pojavilo od Bodenskega jezera do skrajne vzhodne meje in od Krušnih gor do globoko tam doli na jugu. Naša monarhija je to pot čustvena enota in suha beseda »skupne stvari« zadobivajo pred očmi sveta vsebino, barvo in mogočno pomembnost. Naša monarhija je veliko telo, o kateri starostni onemoglosti in propadanja so govorili norci, ki nimajo nobenega pogleda za to, kar živi pod površino. Ta monarhija ima dušo; mi vsi smo vedeli to in se nismo dali omajati v tem prepričanju niti v hudih dneh. Sedaj pa vedo to tudi oni, ki niso verovali, ker niso hoteli verovati. Pred vsem pa vedo sedaj sovražniki, ki so računali na to zmoto svojo nado in so iz njene krplili poguma in objestnosti, ki se je izpreverila v zločinsko početje. To veliko moralčno zmago smo izvojevali že prej, nego nam je stanovitnost naših vojakov izvojevala druge zmage. Legenda o onemoglosti na zunaj, v katero so nas potisnili naši notranji spori, je razpršena. Svetovna zgodovina ne deluje po šabloni, ampak oblikuje iz obilice motivov. Propaganda, ki gre za odtrganjem naših jugoslovanskih dežel in njih združenjem s kraljestvom Karagorgjevičev, je v šablonskem razumevanju preobrazbe prejšnjega stoletja domnevala neizmerno ekspanzijsko zmoglost velikosrbske misli, ki naj bi se uresničila z zrušenjem in uničenjem Avstro-Ogrske. Ali ta misel mora ponesrečiti na zbrani sili naše monarhije, ki se, kakor vet izpoznavo sedaj, hrani iz ljudskega čustva, izvirajočega iz globokega vrelca. Naša monarhija je napovedala Srbiji vojno, ali gverilsko vojno najhujše vrste je vodila Srbija proti nam že leta. Čim natančneje se izpoznavo arzenal zavajanja, obrekovanja in bomb, ki jih je stavila v svojo službo, tem jasneje mora biti vsakomur, da protisunka, ki ga izvajamo sedaj, ni bilo možno več opustiti ne več odložiti. Odrskli bi se sami sebi, ako bi se bili še obotavljali, ali, ako bi se pogajali, mesto da delamo. Je momentov, v katerih se usode narodov določajo za dolgo bodočnost, in tak moment smo preživeli sedaj, ko se je odločilo vprašanje, ali naj sedaj, ako se nam ne da popolno zadostjenje, zagrabilo za orožje. Narod Avstro-Ogrske so dolžni hvale svojemu najvišjemu vojnemu gospodu, da se je odločil za velik sklep, od katerega izvedbe nas ne more nikdo več zadržati. Sedaj, ko so naše zahteve ostale neizpolnjene in je vojna napovedana, je prišla ura, ko imamo udeležiti, kar smo sklenili in moramo namesto besed govoriti dejanja. Sedaj more biti le ena misel. Naprej! Cesar priča, vse monarhije pričakuje, da vsakdo, ki gre na bojno polje, stori svoje, da naše čete prinesejo svoje zastave proslavljene v svojo domovino. Cesar pošilja svoje vojske k zmagi; povrnejo se zmagoslavni.

Ruski uradni komunikacije.

PETROGRAD, 29. (Kor.) Objavljen je bil sledeči uradni komunikacije: Mnogostepilne patrijotične manifestacije tekom zadnjih dni, tako v Petrogradu, kakor v drugih krajih države, dokazujejo, da je naša trdna in mirna ruska politika v širokih slojih prebivalstva močan odmev. Toda vlada upa, da izrazi ljudskega čustva nikanor ne zavzemajo oblike sovražnosti proti oim velesilam, s katerimi živi Rusija v miru in hoče tudi nespremenjeno živeti v miru. Črpaioč iz ljudskega duha moč in pozitivlajoč podložnike na mir, vstraja vlada na straži za čast in dostojanstvo Rusije.

Velesile in avstrijsko-srbska vojna.

BERLIN, 29. (Izv.) »Berliner Tagblatt« poroča iz Petrograda: Naš korespondent je izvedel na oficijalnem ruskem mestu, da je morda vsako uro pričakovati sporazuma glede konfliktnega vprašanja. Ruski zunanji minister je danes izjavil veleposlanikom: Mi ne želimo vojne in ne dvomimo, da se bo Srbija končno uklonila avstrijskim zahtevam.

DUNAJ, 29. (Izv.) V političnih krogih se jako živo razpravlja o ruskem oficijoznem komunikatu (o katerem poročamo na drugem mestu). Nota se glasi vseskozi miroljubno. Optimisti zatrjujejo, da je lokaliziranje vojne že doseženo.

Med velesilami se vrši živahna izmenjava misli. Anglija vodi diskusijo s stališča, da je treba storiti vse, da bo srbsko-

avstrijska vojna lokalizirana in ne nastane evropski požar. Odločnejše ukrepe v tem oziru je še pričakovati.

Popoldne se je vrnil v Pariz predsednik francoske republike Poincare in skoraj bomo izvedeli, kako stališče zavzame Francija. Ruska policija in pa kozaške posadke so demonstracije, ki so se vršile po raznih mestih, energično zatirale.

Avstrija stoji na stališču, da je njen spor s Srbijo le njena zadeva, ki nikogar nič ne briga. Na istem stališču stoji tudi Nemčija. Danes je nemški veleposlanik v Parizu dolgo konferiral s francosko vlado, enako nemški veleposlanik v Petrogradu. V Berlinu se je celo raznesla vest, da je nemški poslanik v Petrogradu v jako energičnem tonu zahteval od ruske vlade pojasnila, kaj pravzaprav namerava Rusija. Nemški cesar, ki se je vrnil s svojega potovanja po Severnem morju, je zopet odpotoval iz Berlina na dopust. To se smatra kot jako ugodno znamenje za mednarodni položaj in zvečer prevladuje splošno optimistično razpoloženje.

Položaj v Zemunu.

DUNAJ, 30. (Izv.) Specialni korespondent »Neues Wiener Tagblatt« poroča iz Zemuna: V mestu vladata popolni mir in red. Na donavskem obrežju se nahajajo srbske žene z otroci, ki ne morejo več čez Donavo v Beograd. Otroci jokajo, ker so ločeni od svojih očetov, ki se že nahajajo v Srbiji. Med srbskimi ženami se nahaja tudi mnogo boljših dam, ki so se vrnile iz raznih kopališč in so sedaj brez vsakih sredstev.

Francoske mornariške vaje odpovedane.

DUNAJ, 30. (Izv.) Listi poročajo iz Pariza: Mornariški šef, Boue de Lapeyre, je francoske pomorske manevre, ki bi se morali pričeti včeraj, odpovedal in so dobili poveljniki vojnih ladij druga povelja.

Cesar se vrne na Dunaj.

DUNAJ, 29. (Kor.) »Korrespondenz Wilhelm« poroča: Z ozirom na sedanji položaj, se je odločil cesar, da prekine svoje bivanje v Islu. Cesar pride dne 30. t. m. v Penzing in odide od tod na grad Schönbrunn.

DUNAJ, 29. (Kor.) O povratku cesarja na Dunaj, piše »Fremdenblatt«: Že v drugi mora prekiniti cesar svoje bivanje v Islu, kjer naj bi se po svojem okrevanju okrepčal. Kakor je Veličanstvo neposredno po atentatu v Sarajevu odšlo na Dunaj, tako stori cesar tudi sedaj, ko je napovedana vojna. Globok je vtisk, ki so ga napravile cesarjeve besede v oklicu »Mojim narodom«. Enodušno so vsi narodi monarhije skupno s cesarjem mnenja, da se mora neznanim izzivam napraviti konec. Navdušene manifestacije na Dunaju in v Budimpešti, kakor tudi po vseh deželah monarhije, dokazujejo vnovič, da se cesar s polno pravico zanaša na svoje narode, ki so se v vseh viharjih vedno zvesto zbirali okoli njegovega prestola in bili vedno pripravljeni, žrtvovati svoje življenje za čast, velikost in moč domovine.

Ruski poslanik se preselil v Kragujevac.

DUNAJ, 30. (Izv.) Iz Beograda se poroča, da se je ruski poslanik preselil iz Beograda v Kragujevac.

Poincare na povratku v Pariz.

DUENNKIRCHEN 29. (Kor.) Predsednik francoske republike Poincare je prispel ob 7.15 semkaj in odpotoval takoj nato v Pariz, kamor dospe ob 1.15 popoldne.

PARIZ 29. (Kor.) Predsednik Poincare je prispel ob 1.15 semkaj, kjer je bil sprejet z velikanskim navdušenjem.

PARIZ 29. (Kor.) Predsednik Poincare je bil sprejet na kolodvoru od ministrov, ruskega veleposlanika Izvolsekega in več drugih odličnih dostojanstvenikov. Na potu v Elysee so mu priredili povsod velikanske ovacije.

Angleški ministrski svet.

LONDON 29. (Kor.) Današnja seja angleškega ministrskega sveta je trajala dve uri. Mornariški minister Churchill, zunanji minister Grey in vojni minister Haldane so se po seji ostali dolgo časa pri ministrskem predsedniku Asquithu. Med sejo mi-

nistrskega sveta je posetil francoski veleposlanik sir Greya in je dolgo z njim konferiral.

Nemški poslanik v francoskem ministrskem predsedstvu.

PARIZ 29. (Kor.) Minister za pravosodje ki zastopa ministrskega predsednika je sprejel danes popoldne nemškega poslanika barona Schoena.

Na pomoč Rdečemu križu.

DUNAJ 29. (Kor.) Listi priobčujejo oklic avstrijskega Rdečega križa, v katerem se pozivlja prebivalstvo, naj prisloči na pomoč z denarnimi sredstvi, obvezili in jedli za ranjene in obolele vojake. Nadvojvoda Friderik je daroval za Rdeči križ 50.000 K.

Zahvala armade budimpeštanskemu prebivalstvu.

BUDIMPEŠTA, 29. (Kor.) Župan razglašja po lepakih, da ga je korni poveljnik naprosil, da sporoči ljudstvu globoko čustvo zahvalo armade, kateri je ljudstvo v zadnjih spominskih dneh v tako polni meri skazovalo svoje simpatije.

Vojno navdušenje v Bukovini.

CERNOVCI, 29. (Kor.) Glas o napovedi vndiojni je zbudil med vsem prebivalstvom veliko navdušenje. Velika ljudska množica je korakala v vznešenem razpoloženju po mestu. Več sto glav broječa množica je šla, prepevaje cesarsko himno pred palačo deželne vlade. Deželni predsednik grof Meran je iz balkona nagovoril ljudstvo ter istemu izrazil svojo zadovoljnost na patrijotičnem zadržanju. Svoj govor je zaključil s »hoch« na Njega Veličanstvo. Množica je odkorakala potem pred vojašnico ter prirejala tu burne ovacije oboroženi sili.

V Serethu se je zbralo skoraj vse prebivalstvo pred poslopjem, kjer se nahaja okrajno glavarstvo kjer je deputacija, na čelu ji župan, izrazila čute svoje udanosti.

Na Hrvaškem.

ZAGREB 29. (Kor.) Povodom vojne napovedi so se vršile danes velikanske manifestacije. Zborni poveljnik baron Rukmen, flml. Markotić in čete so bile žive, no pozdravljene.

Vse časopise odobrava energični nastop Avstrije proti Srbiji. Tako pišejo opozicionalne »Narodne Novine«. Kakor vsi narodi, tako stoji tudi hrvaški narod zvesto na strani vladarja in monarhije. Hrvatski narod si je dobro v svesti, da je treba za pravično stvar zgrabit za orožje.

V podobnem smislu piše tudi unijonistični »Jutranji list«.

Koalicijki organ »Pokret« pripominja, da v energični in odločni akciji naše monarhije nikakor ne sme nastati kak odmor. Z navdušenjem se zbirajo zvesti glavnici naroda okoli habsburškega prestola. Sme-li Srbija, pravi list, razvijati na ozemlju monarhije velikosrbsko propagando, ki stremi za tem, da bi se iztrgal monarhiji del ozemlja? Na to vprašanje morajo odgovoriti vsi narodi z vsjo odločnostjo: Ne in nikdar ne! Neomajno in vedno zvesto ostane hrvaški narod za vse čase na strani svojega presvitlega vladarja.

Vsi listi odobravajo proglastev obsednega stanja. V časih, kakor sedaj, je potrebno, da se vzdržita v deželi mir in re, kakor tudi popolna svoboda postopanja armade v vsaki smeri.

Patrijotične manifestacije po državi.

DUNAJ 29. (Kor.) Kakor poroča »Neues Wiener Tagblatt«, je odšla včeraj okoli 5000 mož broječa množica pred palačo nadvojvode Friderika in zapela tamkaj cesarsko pesem. Neki mladenič je imel nagovor na množico. Nadvojvoda se je pojavil na balkonu in je bil viharno aklamiran. Nadvojvoda se je priklonil množici na vse strani. Na to so zapeli vnovič cesarsko himno. Tekom večera so se vršile ponovne manifestacije pred vojnim ministrstvom. Na tisoče ljudi je hodilo po ulicah. Vsakega oficirja so viharno pozdravljali. Klici za cesarja, domovino in armado, kar niso hoteli pomehati. Množica je pela cesarsko himno, princ Evgenovo pesem in Wacht am Rhein, nakar je odšla v sprejeto pred Schwarzenbergov spomenik, spomenik Marije Terezije in Deutschemstrov, kjer so se manifestacije ponovile.

IGLAVA, 29. (Kor.) Vže predsedničenjem so se vršile tu velike patrijotične manifestacije. Množica je šla po ulicah pevaje pesem »prince Evgen«. Pred mestno palačo so peli cesarsko pesem. Župan je imel domoluben nagovor. Včeraj po objavljenju vojne, ponovile so se manifestacije še

v večji meri. Do deset tisoč ljudi z godbo na čelu se je zbralo pred stanovanjem župana ter odkrile glave prepevala cesarsko pesem. Župan je vznemirjen govoril o patriotizmu ter zaključil z vsklikom »Hoch« na Njega Velikanstvo, domovino in na zavezniške države. Mnogiča je burno pozdravljala mimoidoče častnike in vojake, katerim so tudi metali cvetlice raz okna. Spreved je nato šel pevaje patriotične pesmi k glavnim vojašnici, kjer so prirejali ovacije vojakom na oknu, a se je ponovil isti prizor zopet pred stanovanjem glavarja in vojaškega poveljnika, kjer je vnovič zaorila cesarska pesem. Na vzklik polkovnika Lüttnerja »živela cesarju zvesta Iglava« odgovarjala je tisočglava množica z vzklikanjem cesarju in armadi. Tako so se ponavljali patriotični prizori pred drugimi kasarnami in pred stanovanjem domobranskega poveljnika. Slednji se je vrnila množica k občinski hiši, kjer se je razšla prepevaje cesarsko pesem in vzklikaje Nemčiji in Italiji.

SOLNOGRAD 29. (Kor.) Deželni odbor kronovine Solnograške je poslal na vsa županstva v deželi okoliščino, v kateri se naglašajo sedanji resni položaji, ter povdarja, da avstrijski narodni zaupno gledajo na močno in zvesto našo vojsko ter zaupajo v boga vsemogočnega v pravičnem boju, ki ga mora izvajati naš cesar. V različnih krajih kronovine kakor tudi v deželni glavni mestu samem se dnevno ponavljajo patriotične manifestacije. V kopališčih »Bad Gastein« in »Hof Gastein« se takisto dnevno pri različnih prilikah dogajajo manifestacije.

Promet dunajske borze ustavljen.

DUNAJ, 29. (Kor.) Borzna komora je sklenila danes, da ustavi do nadaljnjega borzni promet.

Manifestacije v dunajski borzni komori.

DUNAJ, 29. (Kor.) V današnji plenarni seji dunajske borzne komore je imel predsednik Leopold pl. Lieben navdušen nagovor, v katerem je izjavljal, da gre v tej vojni za pravičnejšo, za bodočnost monarhije. Delujmo vsi složno, da izide domovina močna in silna iz teh usodopolnih časov. Nagovor je bil sprejet z navdušenimi hoch-klici.

Bančni posil.

KRAKOV 29. (Kor.) Danes se je vršila tu konferenca voditeljev tukajšnjih institutov, na kateri so konstatirali, da ni beležiti nikakih znakov, ki bi kazali na prekinjenje normalnega poteka bančnih poslov. Finančni zavodi imajo mnogo nade, da v zvezi sedanjemu političnemu položaju ne bo gospodarsko življenje Galicije izpostavljeno nikakim stesiljem.

Spopadi na barcelonski borzi.

BARCELONA 28. (Kor.) Ko se je včeraj borza odprla, je prišlo med udeležniki do kričevih preprirov in dejanskih spopadov. Vsi posredovanja borznega sindikata je vlada sklenila danes borzo zapreti.

Curiška borza.

CURIH 27. (Kor.) Trdke curiške efektne borze so sklenile, da danes ne bodejo obdržavale borze. Oglede jutrajšnjega dne, se v tem pogledu ni ničesar še sklenilo.

Vtis vojne napovedi v Nemčiji.

BERLIN 28. (Kor.) Vest o vojni napovedi je dospela semkaj ob 7 zvečer in je bila z navdušenjem sprejeta. Po glavnih ulicah so valovile velikanske množice ljudstva.

Vtis vojne napovedi v Ameriki.

NEWYORK, 29. (Kor.) Vojna napoved Avstrije Srbiji je izzvala na tukajšnji žitni borzi velikansko vznemirjenje. Prišlo je do neposrednih prizorov, ki ostanejo gotovo še dolgo v spominu. Najstarejši borzni člani so izjavili, da takega razburjenja ni bilo že od leta 1898. Na kavinem trgu so padle cene za 47 do 48 točk, na trgu za volno pa za 35 do 30 točk.

Manifestacije v Berlinu.

BEROLIN 29. (Kor.) V včerajšnjih večernih urah so se ponavljale Avstriji prijazne manifestacije, ki se jih je udeležila množica več tisočev, največ dijakov.

Pastirski list kardinala Piffa.

DUNAJ, 29. (Kor.) Listi razglašajo danes pastirski list dunajskega kardinala knezondskofo dr. Piffa, ki vsebuje celo vrsto cerkvenih odredb ter dokazuje, da so se nad našo domovino zgornji težki dnevi skušnje ter da se je miroljubnemu cesarju potisnilo siloma orožje v roke. Kje bi bil še kdo, nadaljuje pastirski list, ki bi v očiglednem zabavljanjem od strani države, ki se je na podstavi soglasujočih zaključkov preiskave ne more oprostiti od skrivne vnebovpijočega umora v Sarajevu mogel ostati hladnokrvn? Kdo bi se našel med nami, ki bi ne bil popolnoma prepričan o pravičnosti in potrebi vojne, ki so jo usilili miroljubnemu cesarju? V polnem zaupanju na pravično zadevo domovine gredo naši sinovi in bratje v boj.

Mirovni kongres odpovedan.

DUNAJ, 29. (Kor.) Za 15.—20. septembra na Dunaju sklicani svetovni mirovni kongres, je bil odpovedan.

Pomožna akcija gospejnega društva.

DUNAJ, 29. (Kor.) Predsedstvo državne organizacije gospejnega društva je bilo danes dopolnje sprejeto v notranjem ministru, kjer so se vršila posvetovanja glede organizacije splošne pomožne akcije za vojno. Danes, na prvi dan pomožne akcije, se je priključilo že na stotine žensk. Dunajske banke so za pomožno akcijo državne organizacije otvorile konto, na katerega prihajajo darovi. Iz vseh mest prihajajo pisma z zamkami kot malimi prispelki.

Posvetovanja v Berlinu.

BERLIN, 28. (Kor.) Državni kancelar Bethmann-Hollweg je sprejel danes popoldne angleške veleposlanika.

Srbska skupščina.

RIM, 28. (Kor.) »Agenzia Stefani« poroča z Niša dne 27. t. m.: Za danes sklicana srbska skupščina se ni mogla vršiti, ker je bila nesklepčna. Početne in brzajave ne zveze so prekinjene. Prestolonaslednik-regent se ni prispel v Niš. V deželi vlada mir.

Demistija nizozemskih oficirjev.

RIM, 29. (Kor.) »Agenzia Stefani« poroča iz Drača z dne 28. t. m. ob 10 dopoldne: Danes jutraj so se podali oficirji nizozemske ekspedicije v Albaniji h knezu Viljemu in so mu razložili, da jim ni mogoče izvesti naročene jim naloge. Knez si je pridržal odločitev. Govori se, da so nizozemski oficirji podali mednarodni kontrolni komisiji svojo demistijo. Muftid bej je bil imenovan za poslanika v Rimu.

Turhkan paša odpotoval v Drač.

DUNAJ, 29. (Kor.) Albanski ministriški predsednik Turhkan paša je odpotoval včeraj v Drač.

Po procesu Caillaux.

PARIZ, 28. (Kor.) Demonstracije, tiče se razprave Caillaux ter znanega položaja, se nadaljujejo, vendar niso resne. Policija je morala večkrat poseči vmes ter razgnati množico. Več oseb je bilo zaprtih. Mem temi sta tudi sinova pesnika Edmunda Rostanda.

PARIZ, 29. (Kor.) Ko se je razglasila razsodba glede oprostite gospe Caillaux je prišlo pred justično palačo in prefekturo do izgrediv, naperjenih proti Caillauxu. Oddelek demonstrantov, ki je z »Action française« v bližnjih stikih, je izustil različne grozilne klice. Med stražarji in demonstranti je prišlo do precej ljutih spopadov. Demonstranti so bili slednji razgnani, vendar so se vedno zopet zbrali po glavnih ulicah. V bližini Rue de Richelieu je bilo zbranih več udov »Action française«. Policija je zadela tu na hud upor. Demonstranti so tudi streljali. Na to je odgovorila tudi policija s strelji. Obsejstransko je bilo več ranjenih.

PARIZ, 28. (Kor.) Zvečer je bilo na bulevarjih zelo živahno. Pred uredništvi časopisov so bile zbrane nebrojne množice, ki so pričakovale razglasitev razsodbe Caillaux. Ko se je ista razglasila, je množica živahno komentirala oprostitev. Takisto se je množica zelo zanimala za stanje znanega položaja. Ob ½11 uri ponoči je prišlo v bližini Rue Richelieu do malega spopada. Republikanska garda je spraznila bulevarde.

Sestanek med velikim vezirjem in Venizelosom.

CARIGRAD 28. (Kor.) V tukajšnjih diplomatskih grških krogih se zatrjuje, da se veliki vezir z ministrskim predsednikom Venizelosom snide takoj, ko se zunanje politično stanje zboljša. Na željo merodajnih turških državnikov, da je grška vlada

sama brzojavila ministrskemu predsedniku Venizelosu, da naj ostane v Monakovem, ker ako se stanje zboljša, bi veliki vezir odpotoval lahko že 1. avgusta. Vsekako pa se vendar ne ve, da li je brzojavka dospela v Monakovo za časa, ko je bil Venizelos še tam.

Avstrijski konzul zapustil Beograd.

DUNAJ, 29. (Kor.) Avstro-ogrski konzul v Beogradu dr. Jurij Adeniewicz je dospel danes semkaj.

Nemški prestolonaslednik v Potsdamu.

BEROLIN 28. (Kor.) Prestolonaslednik Friderik Viljem dospe jutri iz Potsdama sem ter se nastane v miramorni palači.

Nesreča v rudniku.

KASSEL 29. (Kor.) Listi poročajo iz Kraja, da se je v kaliskih rudokopih »Kraja II.« dogodila dinamična eksplozija. Ponesrečilo je 12 rudarjev.

V Maroku.

PARIZ 29. (Kor.) Agencija Havas poroča iz Rabata: Dne 26. t. m. je imel oddelek Oourands v bitki 56 mrtvih in 90 ranjenih. Od mrtvih je bilo 20 Evropejcev, od ranjenih pa 37.

Domache vesti.

Od danes naprej bo izhajala »Edinost« tudi popoldne in sicer ob 5½. Naročniki dobe popoldnansko izdajo brezplačno, skupno z glavnim listom.

Novo naročnike našega lista opozarjamo, da se mora plačevati naročnina naprej, sicer se na njih naročila ne moremo opirati.

Upravištvu »Edinosti«.

Strahovite izmišljotine raznašajo o naših voditeljih in drugih znanejših naših osebah nekateri ljudje po Trstu in to s pravičnim namenom, da bi očrnilo te naše ljudi pred svetom in to zlasti pri oblastih, ker jim podikajo zločinska mišljenja in dejanja, vsled katerih naj bi že bile oblasti postopale proti njim. Tako trošijo po mestu vesti, da so bili aretirani dr. Oregorin, dr. Slavik, dr. Wilfan, dr. Mandić in drugi. Dr. Rybář da je pobegnil. V Narodnem domu da so našli bombe in da so zaradi tega oblastvenoj zaprli Narodni dom. Tako zlobna obrekovanja trošijo o nas in naših voditeljih, dasiravno trošitelji teh vesti vedo prav dobro, da na vseh teh vestih ni niti pitice resnice. Masa seveda verjame vse to in že vzklika samega veselja, da se »kaporioni ščavov« v zaporo. In lejnostno tržaških Slovencev in njihovih voditeljev je vendar tako čista, brezposelnost, da naš cesar nima vdanjših podanikov! V dokaz, kako silno lahko verni so tržaški Italijani, kadar gre za to, da bi očrnilo nas Slovence, naj navedemo vest, ki se je te dni raznašala med italijanskim svetom in to celo med inteligenco. Govorilo se je z vso prepričevalnostjo, da je bil te dni srbski kralj Peter preoblečen v Trstu in je z balkona Narodnega doma gledal in šel v Trstu se nahajajoče naše vojaštvo. Ali si je mogoče misliti kaj bedastejšega? In Italijani vendar raznašajo take vnebovpijoče neumnosti vesti in jih celo tudi — verjamejo! Tu pač res ne moremo reči drugega, nego da jih pomilujemo, in to tembolj, ko ob vsaki priliki večje z vzklikom »Evviva l' Austria!« tudi vzklik »Abbasso i s'ciavi«, naperjen

vel seboj mraz in vihar. Začel je jasni mesec april; pomlad se je zglasila zgodaj. Prve cvetlice so odpirale čašice, na smaragdno svetlo preprogi sveže vzkliči trati; grmovja so izročala svoje novo nastajajoče cvetje vzhodu toplega pomladnega ozračja; in kali velikih dreves, napečeno po sokih, se razpokale.

Vemo že, da je Pavlina za svojim soprogom in otroci najbolj ljubila življenje na deželi; pa tu otroka, Pavel in Armand, sta smatrala svobodni neomejeni prostor in beganje po gozdu in polju za ideal popolne sreče.

Ne smemo se torej čuditi, da je bil onega istega dne, ko je Tancred obiskal ljubljeno Böhmerja ter predlagal Pavlini in Matildi, naj bi šli v grad Port-Marty in naj bi se tam nastanili, dokler se ne povrne grof Rieux, ta predlog sprejet z vestranskim entuziazmom.

Odpotovali so takoj naslednjega dne. Ledeni paviljon so med zimo soproj zgradili in gospe d'Herouville je bila srečna, da ni ob svojem prihodu v Port-Marty, našla nobenih sledi, ki bi jo mogle spominjati na grozljivo neprijetni obisk Lascarsa. V krajini je vladal sicer popola mir. Zdanje mesece se ni nič čulo ne o plenjenju,

proti tistim, ki gredo prav sedaj v krvavi boj za Avstrijo, za njenega cesarja, za njeno čast in slavo! Tak resen trenutek zlorablja za take napade na cesarju in državi zvesto vdane slovenske državljane, to, mislimo, pač ne gre! In povemo kar naravnost, da Italijani, vežeč ta dva vzklika, pač ne delajo časti Avstriji!

Ne dvigajte vlog! Išla je nastopna vladna objava: S deč po opazovanjih pri dunajskih denarnih zavodih sploh in pri hranilnicah še posebej, se razvija promet z vlogami na povsem navaden način. Pri nekaterih zavodih se je pač preko navadne mere zahtevalo vloge, ali ta pojava je na eni strani v zvezi s predstojnim terminom za plačevanje najemnin, na drugi pa z odhajanjem v vojaško službo. Nikjer pa ni opaziti kakave vznemirjanja štedčevega občinstva. To je razveseljivo znamenje, ker kaže, da so izkustva zadnjih kritičnih let utrdila v prebivalstvu prepričanje, da so hranilnice povsem važna zavetišča za njihovi opravi poverjeno ljudsko premoženje in da se je splošno utrdilo naziranje o nedotakljivosti denarnih vlog v vojnih časih. Vlagatelj tudi nima v resnici prav nobenega povoda za dviganje vlog iz hranilnic in se ne morejo sami boje zavarovati pred izgubo svojih prihrankov, nego s tem, da pustijo svoj denar v hranilnicah. — Naj ima vendar vsako pred očmi, da je vlogam hranilnevi zagotovljena najvišja varnost po lastnem premoženju hranilnice, potem po nje popolnoma fundiranih zahtevah in slednjič s kapitalno močjo garancijskih občin, ki stoje za večino hranilnic. Že pred dvema letoma se je opozarjalo, da morajo pod državnim nadzorstvom stoječe hranilnice poverjene jim vloge nalagati na popolnoma varen način in da je nedovoljeno posezanje po prihrankih ljudstva absolutno nemogoče že po naravi aktivnih kupcij. Že po treznem uvaževanju, da največ del vlog ne sme ležati v hranilnicah v gotovem, izhaja neutemeljenost morebitnih bojazni, da bi mogla država v potrebi denarja v vojnem času poseči po vlogah v hranilnicah in jih porabljati za svoje namene. Tako ni za prebivalstvo na nobeno stran povoda, da bi bile v skrbeh za svoj denar. Seveda ni izključeno, da vojno stanje, v katerem se nahaja monarhija v tem trenutku, dozorji najbolj fantastične govorice, in da bodo morda brezvestne, vsaki odgovornosti odzajejo se osebe proizkušale radi lastne koristi trošiti zlobne govorice, ki delujejo na bojazljive duše. V polni zavesti, odgovornosti za vestno informacijo javnosti treba torej svariti, naj se hranitelji ne dajo zavesti po kaki struji bojazni ali agitaciji, ki bi na nespameten ali celo brezvesten način svetovale dviganje vlog iz hranilnic in drugih denarnih zavodov, ki so istotako podali dokaze o varni fundaciji in likviditeti; in v lastnem njega interesu treba prebivalstvu najnujnejše priporočati, naj ohrani treznost in mirno kri!

Olažjave za kupčijski promet. Ministrstvo za trgovino je brzojavno naložilo vsem deželnim oblastim, naj — v kolikor se ni še zgodilo — dovoljujejo vse zakonito močne olažjave kupčijskega prometa glede zapiranja trgovin in n-dejskega počitka, posebej pri trgovski obrti.

Nenadna smrt. Mornarja Dominika Brimši, starega 66 let, ukrancana na ladji Stadion je včeraj popoldne zadela srčna kap ter je kmalu nato zdihiel. Zdravnik, poklican z zdravniške postaje, je konstatiral smrt, nakar so truplo odpeljali v mrtvašnico k sv. Justu.

Odhod 32. madžarskega pešpolka iz Trsta. Okoli polnoči je odšel tukajšnji 32. madžarski pešpolk z zastavo in godbo na celu, spremljan od velikanske množice, polne navdušenja, na južni kolodvor, odkoder se je takoj odpeljal.

Posledica vojne. Ena najhujših in za revne sloje najtežjih posledic vojne, bo podraženje življenjskih potrebščin. In to podraženje se je pojavilo takoj prve dni mobilizacije. Najprej so se podražili vrtni pridečki, zelenjad. Paradižniki na primer, so bili še v soboto po 12 vinarjev kg, a že v ponedeljek so se podražili za 8 vinarjev

ne o požarih. Niti najmanjši rop, bodi na odprti cesti, ne na stanovanju, ni razburjal duhov v zadnjem času. Nevidna banda, ki je v minovnem letu razširjala na bregovih Seine strah in pustošenje, je gotovo zapustila to okolico, ker ni z nobenim zločinom ovajala svoje navzočnosti. Na kratko: bojazljivi kmetje so dobivali novega poguma in so si upali brez posebnega strahu celo po solnčnem zahodu iz svojih hiš.

Ali ni ta navidezna podobnost pomenjal varljivi mir pred hudo uro. Ali so bandite Joel Macquarta, ti stanovci rdečega mlina, res zapustili svoja skrivališča? Varnost, ki so se jej udajali ljudje iz Bon-Port-Markija in okolice, je bila, žal, sleparska. Rdeči mlin je bil bolj, nego kdaj, poln grozljivih gostov in priti niso mislili na to, da bi se izpreobrnil in da bi se z neomadeževanim žuganjem v bodočnosti pokorili za svojo krvavo prošlost.

Sicer niso dajali ti malopridneži nikakega znaka življenja od sebe; vedli so se navidezno pošteni ljudje in zdelo se je, kakor da bi imeli le ta namen, da bi se pozabljeno nanje, kar se jim je tudi izvrstno posrečilo.

kg. Najobčutnejše bo pa podraženje kruha in mesa: kruh se je že včeraj podražil za 30%, a to podraženje doseže v kratkem času gotovo 50%. Goveje meso se je tudi že včeraj podražilo za 16 stotink pri kg, a telečje meso za celih 30 do 40 stotink pri kg.; pričakuje se pa, da se jutri, to je v petek, zopet občutno podraži. In to bo trajalo, dokler se ne organizira uvoz goveje živine iz Italije. Podraženje mesa je namreč nastalo vsled dejstva, da so zaprte meje za uvoz goveje živine iz Dalmacije, Bosne-Hercegovine in Hrvatske, iz katerih dežel je Trst izključno zajemal potrebni kontingent goveje živine. Včeraj se je pa otvorila meja za govejo živino iz Italije. S tem pa se ni rečeno, da bo meso ceneje: o tem ni mogoče trditi še nič gotovega. Na vsak način bo pa s tem poskrbljeno, da vsaj ne bo manjkalo mesa, kakor ga primanjkuje te dni: mesnice, ki so običajno razpečavale po dva vola, so dobile včeraj komaj polovico vola. — Naj omenimo še krompir, ki se je podražil za celih 50%. — Druga posledica vojne je ta, da ni več zajamčena pisemska tajnost. To je sicer stopilo v veljavo takoj s proglašenjem mobilizacije in mi smo tudi to povedali. Če je torej kdo že dobil, ali če bi dobil v prihodnje od pismonoša pismo, ki je bilo že prej odprto, naj se temu ne čudi. Policijska oblast ima namreč v takih izrednih dobah pravico odpreti katerikoli pismo in prečitati njega vsebino. Pisma, ki jih odpre policijsko ravnanstvo, se zopet zapro z dvema papirjema, na katerih je pečat: »K. k. Polizei Direktion«, a na kuverti je napisano: »Staatspolizeilich eröffnet«. — Oglede poštno službo moramo še povedati, da je moralo poštno ravnanstvo službo precej omejiti, ker je bilo pozvanih pod orožje kakih 130 poštnih uradnikov in u-službenecv: vsled tega bodo pismonoši raznašali pisma ne več po štirikrat, ampak le po dvakrat na dan. Dostavljanje poštnih paketov se bo vršilo pa le enkrat, mesto dvakrat na dan. — Neko drugo posledico nam je še omeniti, a ta ni tako žalostna naravi, kakor druge. Mnogi od onih, ki so bili pozvani pod orožje, so namreč živeli z izvoljeno žensko v takozvanem divjem zakonu, in ti so hoteli pred odhodom urediti to razmerje zakonitim potom. Mnogi so tudi imeli zaročenke v blagoslovljenem stanu, in tudi ti so pred odhodom stopili s svojo izvoljenko pred oltar, da so tako dali svoje ime njej in otroku, ki ima priti na svet. Vsi tedga se je te dni sklenilo mnogo porok.

Učiteljsko društvo za Trst in okolico javlja svojim članom, da so razpisana na okoliških šolah sledeča učiteljska mesta:

1. Voditeljsko mesto na šoli v Gropadi, ozioroma
2. voditeljsko mesto na kaki drugi mestni okol. šoli,
3. mesto definitivnega učitelja,
4. mesto podučitelja.

Konkurz je odprt do 13. avgusta t. l. Več je razvidno iz specialnega cirkulara, ki je na razpolago pri vseh šolskih vodstvih. Tajnik.

Zračenje predorov na alpskih železnicah. Dne 18. julija se je izvršila komisijonela poskušnja zračnih naprav predora Bukovo med postajama Hudajuzna in Grachovo proge Jesenice-Trst s skrajno ugodnim uspehom in se je naprava na to oddala takoj stalnemu obratu. Od trvdke R. Dinnen-dahl Kunstwerker-Hütte pri Strelah izdelano vetrlo goni močni gorkotni motor sistema Diesel, tovarne strojev iz Leobersdorfa, in pritiska zrak v silnih množinah približno 10.000 kubičnih metrov v minuti v predor, s čimer se odpravljajo mučni plini dima v kratkem času in se vsakemu vlaku, ki vozi skozi predor, dovaža sveži zrak. Zračna naprava tvori imenito ugodnost za potujoče občinstvo, razmatak nič manjšo dobroto za železniško osebo, ki vozi vsak dan skozi predor, ali je zaposleno v njem, in ki je bilo izpostavljeno neizogibnim mukam dima. Zračna naprava predora Bukove je na progi Jesenice-Trst prvi korak za odstranitev splošno tožne muke dima v dolgih predorih, katerim bodo kmalu sledile že v delu nahajajoče zračne naprave Opeenskega in predora Revolteila.

Velika nemška križarka Goeben je včeraj jutraj ob 4. pop. priplula iz Portorose v naše pristanišče. Oddala je običajne pozdravne strele, na katere je odgovorila baterja pri svetilniku.

Nista kralja. Javili smo, da so bili dne 11. julija težaki Friderik Obat, Anton Diana in Emil Randich aretirani, ker so bili

Povod tej popolni izpreobrnitvi v njihovi življenjskih navadah je bil ta-le: Baron de Lascars je v minoli jeseni in na večer pred dnevom, ko je hotel odpotovati v Pariz, da bi si tam nadel ime in individualnost vikonta de Cavaroc in da bi izvršil svoje sramotne, po nas že opisane načrte, zbral v veliki dvorani rdečega mlina okoli sebe vse svoje pirate in jim je po tečni večerji izpregovoril takole:

»Jutri, tovariši, se ločim od vas.« Mmrnanje začudenja, neodobravanja, skoro opora, je prekinilo govornika, ki pa je nadaljeval naglo:

»Zapuščam vas, ali le v namen, da bolje čuvam vaše interese in da si za bližnji čas zagotovimo gotove uspehe in velikanski dobiček. Moje misli vstanejo sicer pri vas, ne preneham, čuvati nad vami, za to vam dam dokaz že sedaj.«

»Najprej oddajam za čas svoje odsotnosti poročniku Liseronu najvišjo avtoriteto. On pozna mojo voljo, njemu poverjam nalogo, da uveljavlja to voljo in zaukazujem vam, da se mu pokorite, kakor se pokorite meni samemu. Ali sprejmete Lesirona za stotnikovega namestnika? (Daje.)

PODLISTEK

Rdeči mlin.

roman. — Epical Xavier de Montépia.

VII.

Pirati na reki Seini postajajo čednostni.

Ko je Tancred odšel od vojvode Laroche-Lambert, je zapovedal kočijažu, naj ga popelje k juvelirju Böhnerju, ki ga je proces radi ovratnice kraljice Marije Antonije nekoliko let pozneje napravil tako slavnega.

Böhmer je bil navaden dobavitelj markija d'Herouville in vojvodinje pl. Randan. Tancred je nameraval restavrirati okov zapestnice, ali če bi bilo potrebno; ga dati prenoviti popolnoma.

Potem je bil hotel skrivoma položiti na toaletno mizo svoje soproje in se radovati na presenečenje in veselje mlade žene, v trenutku, ko uzre zapestnico, o kateri je mislila, da je izgubljena za vedno.

Markiz ni našel juvelirja doma. Böhmer je — pozvan od Dauphine (soproje najstarejšega kraljevega sinu) — odpotoval

osumljeni neke tatvine v gostilni na Scala santa št. 20. Sedaj pa so jih izpustili na svobodo, ker ni preiskava ničesar dokazala, kar bi jih obremenjevalo.

Turkhan paša v Trstu. Včeraj predpoldne je došel v Trst z dospel v Trst z brzovolkom južne železnice albanski ministrijski predsednik Turkhan paša. Nastanil se je v Excelsior-Palace hotelu.

Krvav pretep. Predsinočnim je bil aretiran 22-letni Ivan Ivica, doma iz Sinja a stanujoči tu v ulici Montuza št. 2. Aretiran je bil pa zato, ker je v pretepu trikrat ranil do krvi mornarja Frana Tičino.

Žepni tat. Na zahtevo Avgusta Schäfflerja je bil včeraj aretiran 44 letni zidar Ivan Bomba, doma iz Slezijskega stanujoči tu v ul. Nuova št. 49. Schäffler ga je dal aretirati zato, ker mu je Bomba ukradel mošnjiček, v katerem je imel 12 K denarja.

Koalicijska pravica in nje politični momenti.

Pred letom 1899 je bilo na Francoskem šest različnih socialističnih strank, ki so se medsebojno neprestano preganjale. — Independenti, Brusisti, (imenovani Zveza socialističnih delavcev, Fédération des travailleurs socialistes) Alemanisti, Fejetisti, Blankisti, (Socialnerevolucionarna stranka = Partie socialiste révolutionnaire) in Gesdisti — (Francoska delavska stranka = Partie ouvrier française). V tem letu so se združile vse pod imenom Comité général, pa Zveza je trpela le eno leto in 1901 vidimo zopet troje strank: Independenti in Brusisti združeni pod Parti socialiste français (P. S. fr.), Alemanisti in v Parti socialiste de France (P. S. de Fr.) združene Fejetisti, Blankisti in Gesdiste. Slednja je zastopala revolucionarni ortodoksizem po Marxu. Leta 1905 so se združile te tri stranke pod imenom Stranka socialistov, francoski odsek Internacionalne (Partie socialiste, section française de l'Internationale ouvrière); le en del P. S. fr. se ni hotel združiti in tvori danes samostojno radikalno krilo pod imenom Neodvisni.

Pri tako zamotanih in divergujočih strankah, ki hočejo zastopati vse isto misel socializma, je naravno, da so prišle tudi strokovne organizacije — če so hotele slediti izgledu drugih držav in se priključiti več ali manj socialistom — v zadregu, če se jim je bilo odločiti, za katero naj gredo. Kakor smo opazili, n. pr. v Nemčiji, da se bliža strokovni organizaciji stranka in jo snubi v svoje namene, tako se je zgodilo tudi v Franciji. Vse frakcije so se medsebojno potegovala za strokovne organizacije, ki so se pod takimi razmerami morale razcepiti tudi same v več struj, če so se udele strankam.

Do leta 1895 imamo v Franciji dvoje velikih central strokovnih organizacij: v eni dominirajo komunisti in Gesdisti; to je bila Deželna zveza delavskih sindikatov = Fédération nationale des syndicats ouvriers. V drugi vladajo Brusisti in Alemanisti; to je Zveza delavskih borz = Fédération des bourses du travail. Socialno-revolucionarni Blankisti niso imeli sedeža v nobeni od teh strank.

Zgodilo se je leta 1891, da je sklenil mednarodni strokovni kongres v Bruslju, da se ima ustanoviti za vsako deželo posebno delavsko tajništvo. Za ta sklep se na Francoske nihče ni zmenil; zato so se ga lotili štiri leta kasneje Blankisti in ustanovili — kar je bilo izprva sevle platoničnega pomena — Splošno delavsko zvezo = (Confédération générale du Travail, C. G. T.). S spretno taktiko se jim je posrečilo, da so sčasoma obe centrali najprej zblizali, potem pa v svoji Zvezi združili tako, da obstoji danes na Francoskem ena centrala (C. G. T.), ki sestoji iz dveh odsekov: Komitè delavskih borz* in komitè deželne zveze sindikatov.

S tem je zavel v delavske strokovne organizacije popolnoma nov duh. Dočim so prej vsaka po svoji previdnosti posegale v politično življenje po tej ali oni stranki in so skušale potom njih uresničiti svoje gospodarske težnje, predvsem osemurni delavni čas, so nastopili sedaj popolnoma novo pot.

Blankisti so prinesli svoj revolucionarno-socialistični duh v sindikate: kot propagatorji stranknega Marxizma —, ki priporočajo neizprosno boj kot edino sredstvo, da se reši delavec posledic modernega kapitalizma strogo v Marxovem smislu, da pride rešitev delavcu le po njem samem, ki zavrača vsak kompromis, ki bi zamenjal razredno razliko med proletariatom in drugimi stanovi —, so bili Blankisti od nekdanj odločni nasprotniki parlamentarizma. Pobijali so druge socialiste, ki so postali ministri, ali pomagali vladi na kak drug način; očitali so jim, da so stem izdali svoj socializem. Njih taktika se je glasila: z nikomur sklepati premirja, boj in samo boj na celi črti.

Mnogo Blankistov se je priključilo sčasoma svojim nekdanjim nasprotnikom in postali so sami parlamentarci. Toda en del je dosledno vztrajal na svojem ekskluzivnem stališču in francoski socialistični sindikati stoji danes s svojo taktiko v odločnem nasprotstvu s socialistično stranko, ki je član vladnega bloka v parlamentu. Tudi francoska socialistična stranka postavlja kot končni cilj osvoboditev delavskega stanu, a tega pričakuje samo potom parlamentarnega delovanja, bodi, da se približuje temu cilju etapo za etapo, s tem, da podpira vladno in njenem socialno-političnem stremeljenju, kakor dela njih reformistična struja (nekako v zmislu nemških in avstrijskih revizionistov), bodi, da si hčejo osvojiti vladno potem revolucionarizma, kakor upa njih revolucionarna frakcija v parlamentu.

Darovi.

— Za ubogo Slovenko, mater petero otrok, ki ima moža že dlje časa v bolnišnici, daruje neimenovan iz gornjega Rojana 1 K, njegov brat 40 vin., neimenovana oseba iz Škorkitje 50 vin. in hotelir g. Bleha 10 K.

Vesti iz Gorike.

Ne razburjajte se po nepotrebnem. — Tako po razglašeni mobilizaciji so hoteli nekateri dvigniti vse svoje vloge po hranilnicah. Čisto napačno in nepremišljeno. Denar je v hranilnicah absolutno varno naložen. Zato je vsakdo slab gospodar, ki dviga svoj denar iz hranilnic in ga shrani potem doma. Mirna kri je v vsakem položaju najboljša, prav posebno pa še sedaj, ko se čujejo včasih najverjetnejše vesti.

Mobilizacija se je izvršila v Gorici gladko in v redu. Cesarjevemu pozivu so se odzvali vsi in to v najkrajšem času, najlepši dokaz, da je prebivalstvo Gorike zvesto udano cesarski hiši in da tudi v najhujših časih ne pozablja na svoje dolžnosti.

Straža ustrelila stražo. — V nedeljo, dne 26. t. m. zvečer ob četrni enajsti se je pripetila na kolodvoru v Ajdovščini nesreča, da je straža ustrelila stražo. Vojaška dvojna straža straži namreč municijo, naloženo na postaji v vagonih. Vred teme in nevihte in ker je baje ena straža hotela drugo nekoliko „potegniti“ s tem, da se je drugi straži približala in se na klice „stoj!“ ni ustavila in ni odgovorila, je druga straža ustrelila. Ranjenega vojaka so takoj prepeljali v bolnišnico v Gorico, kjer pa je takoj pri poskušani operaciji umrl. Tako je plačal šalo z življenjem. Oba vojaka sta Slovenca.

Velika nesreča na ajdovski železnici. — Ko je mešani vlak, ki odhaja ob 8 in pol iz Gorice j. ž. v Ajdovščino, dne 28. t. m. došel do mirne ceste med Gorico in Št. Petrom pri Gorici, je skušal neki voznik z vozom naloženim z bencinom, neposredno pred vlakom peljati čez železnico. Lokalna železnica namreč nima zatvornic. Kljub p. novnemu pisanju stroja, se voznik ni hotel ustaviti. Vlak pa, ki je obstojal iz dveh strojev in petnajst osebnih in tovornih vozov, se tudi ni ni gel na mestu ustaviti. Zato je zadel prvi stroj v voz, ga zdrobil in vozika smrtno ranil. Konji so se odtrgali od voza in bežali. En soč bencina je prišel pod stroj, tam eksplodiral in se vnel. Nastal je velik plamen pod obema strojema in pod prvimi osebnimi vozovi. Izpod prvega stroja je švigal tak plamen, da so se vse šipe na stroju nenkrat zdrobile in sta bila strojevala Cirmat in kurjač Čej po gornjem telesu in deloma tudi po nogah hudo opečena. Prvemu se je takoj olupila koža z obraza, drugemu pa z rok. Slučajno je prišel na lice mesta neki avtomobil, ki je takoj sprejel vse tri težko ranjene ter jih odpeljal v bolnišnico. Tudi drugi strojevala Gril in eden sprevednikov sta neznatno osmojena. Ko se je vlak na mestu nesreče ustavil, so začeli potniki prestrašeni dvreti iz vozov; nekateri so kar skozi okna postakali. Vnel bi se bil lahko ves vlak, da nista drugi strojevala Gril in vlakovodja Kristan ohranila prisotnost duha, in hitro ukrenila vse potrebno v zabranitev večje nesreče. Po odklopliv, je strojevala v plamenu stopil na prvi stroj ter s silo zagnal naprej, da je gosodič sod bencina tako odletel s proge in potem takoj ugasnil. Ko je bila nevarnost odstranjena, so potegnili vlak na postajo Št. Peter pri Gorici, kjer so počakali eno uro, da sta prišla drug strojevala in kurjač iz Gorice. Vlak je imel radi tega eno uro zamude. Razum popokanih šip na obeh lokomotivah, je še nekaj drugih poškodb na prvem stroju, ki jih je napravil plamen. To nesrečo je pripisati nepazljivosti voznika in „Sparsystemu“ pri železnicih. Koliko bi pač stala zatvornice vsaj na bolj obljubljenih cestah?

Okrožnica deželne odbora vsem gospodom županom dežele. V sled mobilizaciji, odredene od Njegovega Velikanstva presvitega cesarja, si šteje podpisani v dolžnost opozoriti Vaše blagorodje na potrebo, da uplivate na primeren način na ljudstvo, da se čuva pred lažljivimi vestmi, da se previdno izogiba vsakemu nepotrebnemu razgovoru, dalje, da naj bo kar najbolj mirno in da v vsakem slučaju natančno izvršuje predpise, ki jih izdajajo pristojne oblasti. Istotako v interesu naše dežele in zasebnikov smatramo potrebnim naglašati, da bi bila v sedanjem položaju povsem nemestna vsaka bojazen in strah glede denarja, naloženega pri hranilnicah in zavodih v deželi. Nadejamo se za trdno, da bodo gospodje župani in občinski zastopi delovali z vsemi svojimi močmi, da se s temi nasveti seznanijo ljudstvo in da jih bo le-to popolnoma uvaževalo. V tem zelo težkem trenutku za usodo naše države se nam nudi zopet prilika pokazati našo neomajno zvestobo do svete Osebe Njegovega Velikanstva, do presvete dinastije in do najvišjih državnih interesov.

Vesti iz Istre.

Iz Kopra. — Ni ga prometnejšega kosa zemlje nego je tisti del Istre, čegar ceste imajo iztočišče v luko koprsko. Čim bliže si Kopru, tem več vozov drvi v mesto in iz mesta. To velja sploh za ves okraj. In ravno tu so na državni cesti, kakor tudi na deželni in občinskih cestah, ki so na sploh še precej široke, po nekaterih krajih taka zoženja, da je večna nevarnost za ljudi in za blago. In kar je najhuje, so taka zoženja cest največkrat ravno tam, kjer je promet itak že nevarnejši in oviran vsled ovinkov ali klancev, ali pa vsled globokih jarkov.

Tako je že kar na državni cesti Trst-Buje, kjer teče nepotrebno obilno število samokretov (in včasih v nedovoljeni naglici) ravno na ovinkih in tam, kjer struge rek in potokov drže tik ceste, kar cela vrsta tako ozkih mostov, da bi poleg senenega voza ne mogel iti dalje po njem niti človek. Kako je sploh možno, da se take ožine nahajajo na državnih cestah, po katerih se je, predno so železnice prepregle deželo, vozilo vse, tudi trdnjavski topovi in druge dolge in široke stvari?

Niti kritizirati pa se ne more fistelega dela ceste, ki se vije in vdira v mehko zemljo tam, me solinami, kjer ima na obeh straneh ceste isti tek globok isotako vlagast morski kanal. Ne bilo bi toliko nevarnosti, ako bi bila cesta enako široka ali širša tam, kjer je ovinek, in ako bi vozovi ravno na takih mestih manje drveli. No, ravno narobe: samokreti, vozovi, oslički, kolesarji, kar po tri in celo štirje vozički ali tovari navstric, drve včasih po cesti in čim bliže mesta, tem silnejšegonijo šoferji in gonjači. In sedaj pa ravnotolike srečevanj!! Pri postaji se vse ceste zlivajo v eno, samo cesto, ki je mehka in vijugasta. Vozovi drviijo v mesto — drviijo ven. Vidi se predne vozove ali živino, ne vidi pa se dalje naprej tekočih prednih in še manje pa nasproti pridrvelih drugih, tretjih in daljših srečanj, dokler se srečanje ni že izvršilo (in večkrat nesrečno.)

Večkrat se dogaja, da se zarijejo vozovi in blago tako drug v drugega, da mora obrat dolgo časa stati, predno se razvije voz in predno jemozno ali naprej ali vsaj nazaj. Največje preglavice pa delajo samokreti. Menim, da se je ves Trst zaklel, da bo delal forsirane izlete ravno po teh-le najbolj prometnih in najmanje vredenih cestah. Avtomobilov je, kakor kobilic. Dan na dan vidimo splašene konje v cestnem jarku, ohromele in ostarele ljudi, groze od drevenele, v sredi oblaka prahu, stati med dvema srečajočima se samokretoma. Seveda, imamo osebno svobodo in enake pravice in higienična policija je na višku. I

Nekako v sredi pota mej mestom in postajo se pa cesta tako ugledno razširja, da provzroča začudenje. Tista obilna širina traja do mosta pred mestnimi vrati. In ta most zopet ni v tistem razmerju, ampak mnogo ožji. Ta košček lepe ravne široke ceste je jako zapeljiv, kajti tu se more neovirano srečavati, dva para vozov. Ta neskrbnost pa se kar na mah spreobrača v skrb na nevarnem kraju, kjer se široka in ravna cesta kar brez drugega izpremenja v ozko in vijugasto in mehkelko. Obširni obrat se vlija v ozko stisnjeno, mej kanakama tekočo pot. In tu se vedno dogaja kaka nesreča.

Letos bi se posebno tragično končal rodbinski praznik nekih Škofljanov, da ni bilo hitre pomoči. Veseli so se vračali od birmo otroci s starši in kumi. Voz teh srečnih pa se je zatekel v ovinku, vsled srečevanja z drugimi in vsled neoprejenega cestno-kanakalega roba, kar v kanal, se popolnoma preobrnil ter podveznil izletniku. Može in žene so se izkopali izpod voza iz blata in iz vode. Bili pa so tako zmešani, da se na malo birmanko niti spomnili niso. Bila je pod vozom in konjem zarita v blatu. Pasanti so gledali in ukrepali neodločno. Sebe slučajno mimo došli g. Grča, odbornik posojilnice, je hitro ukrenil, da so odpeli konja, privzdignili voz, izvlekli utonulo klico, jo izčistili blata ter jo z umetnim dihanjem končno pripravili k življenju.

Neobhodno potrebno bi bilo: a) da bi se cesta vsaj od tukaj do mosta pri postaji izravnila in obdržala v začetni širini; b) naj bi se strogo prepovedalo, da tečeta dve vozili navstric; c) naj bi se strogo zapovedalo, da se ima voziti in hoditi le po eni strani ceste sem, po drugi pa tje; d) naj bi se zabranilo prehitavanje vozil v trenutkih, ko se obenem vrši srečevanje, posebno, kadar so vmes tudi kolesarji; e) da se na zavrznani široki cesti določi pešcem poseben prostor. Priporočamo narodnim zastopnikom, da se v tej občeokoristni in lahko doseženi stvari ne dajo potolažiti z izgovorom malovažnosti, ampak ukrepeno naj, da se bodo osebe, ki imajo na skrbi take stvari, začno zanimati za goravvedne potrebe.

Podpirajte družbo sv. Cir. in Met.!

Potrim svoim naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom žalostno vest, da je naša ljubljena sestra, osiroma teta g. g. g.

Ivana Kraševic roj. Skapin

danes ob 9 po trati in mučni bolezni, pravična s svetimi sakramenti za umirajočo mirno in udano v Gospodu preminula. — Pogreb drage pokojnice bo v petek dne 31. julija 1914 ob 10 dopoldne.

V VIPAVI, dne 28. julija 1914.

Vrta Skapin, trgovec v Trstu-Vipavi, brat. Katarina Kobil roj. Skapin, sestra.

Perspektiva družbe D. Tripcevich & C. I., Trst

Ekspresna vožnja TRST-BENETKE in nazaj

s krasnim parnikom na turbine „VENEZIA“

Prevoz v treh urah.

Saloni L. II. in III. reda. Brezlični brzojav. — Moderni komfort. Iz Trsta (pomol Sv. Kari) vsaki dan ob 8 zjutraj; iz Benetk (Bacino S. Marco) vsaki dan izveneml nedelje ob 2 pop., v nedeljah ob 7 zvečer

vrhu tega s parnikom na dva vijaka „G. Wurmbrand“ iz Trsta vsako soboto ob 2 pop. in vsako nedeljo ob 5 pop.; iz Benetk vsako nedeljo in ponedeljek ob 9 zjutraj.

MR. Vožnja obeh parnikov je hrombikana z načno črto av. Lloydja i. s. parnika „Almisa“ in „Metcovich“. bi odhaja toliko iz Trsta, kolikor iz Benetk ob polnoči.

Pojavnika, preprosti in vsaki hotel pri družbi v Trstu, Piazza della Borsa 12, Avst. Lloyd, Potniški urad in v drugih potniških uradih, kakor tudi v družbeni topi na pomolu Sv. Kari.

(Glasom društvenega opravilnika.)

Slovensko konzumno društvo

TRST, ulica Lazzaretto vecchio 31, TRST

se priporoča toplem vsem svojim udom in Slovanom sploh. Toči se izvrstno vianvsko, dalmatinsko in istrsko vino ter puntigamsko pivo. Domača kuhinja z gorkimi in mrzlimi jedili. POSTREBA TOČNA.

Anton Mahne, trgovec

Priporoča si občinstvu svoje trgovino jestvin in kolonijalnega blaga Trst, ulica d'Albion št. 4 s podružnico na Gorič. Stevica 275. Vsakovrstna vina in likerji v steklenicah. — Blago vedno sveže. — Postreba točna na dom. — Prodaja na drhno in na debelo.

Dr. PEČNIK

Dr. PETSCHNIGO TRST, VA S. CATERINA ŠTEV. 1. Zdravnik za notranje (splošne) bolezni 8-9 in 2-3 in špčialist za bozno in vedno (spolne) bolezni: 11-4-1 in 7-7½

Alojz Bolik

Trst, ul. Belvedere 3, Tel. 342 R. VIII. Trgovina delikates, kolonijalnega blaga in jestvin vseh vrst. — Blago vedno sveže in prve vrste. — Razpošilja se tudi po pošti in dostavlja na dom.

Dominik Tence

Trst, ulica Belvedere št. 47 priporoča cenj. občinstvu svoje trgovino jestvin in kolonij. blaga, katere so vedno sveže. — Postreba na dom. — Vino in likerji v steklenicah.

TOVARNA
ROULEAUX
Ing. LUDOVIK FISCHER
Ulica Moreri 72 TRST-ROJAN
TELEFON 29-14
Izdeluje jeklene kakor tudi lesene
ROULEAUX
Bila v salgi vse potrebšćine in lesene in so
leže 200" x 111.

ALOJZU POVH TRST, Trg Barriera 3

trgovina ur in zlatnine.

Bogata zaloga žepnih nikelnatih, srebrnih ter zlatih žepnih ur
SVOL K SVOJIM!

In različnih dragocennih nakoz: uhanj, zapustnice, zapenke, privetki, modke in ženske varilice, profumi itd. — Poprave z dvoletnim jamstvom po nizki cenj.

TRGOVCI! PERI! Brože (kves) iz odlične trgovine druž. so dosegle desetletj uspevsod najboljši sloves. — Naročajte torej pri tovarni, ki vam postreže po konkurentnih cenah. Priporočila se vam odana Apollonio & Glani, Trst. Via Vassari 1 Tel. Nro. 2-6

